

Dag Johan Haugeruds lille roman ‘Sjælesorg’ gør stort indtryk

Foto: Baard Henriksen

ISABELLA MIEHE-RENARD

Litteraturredaktør

21.03.2026

BØGER // ANMELDELSE – “I *Sjælesorg* er Dag Johan Haugeruds dramaturgiske greb usædvanligt stilfærdige, ingen indskudte bemærkninger får lov til at støje. Kun lavmælte virkemidler. Nærmest som Herman Bang, hvor hovedkaraktererne altid blev tegnet fint og nænsomt og nærmest rensset for deres intentioner”, skriver Isabella Miehe-Renard.

Sjælesorg

Forfatter: Dag Johan Haugerud

Forlag: Gutkind

Oversat af Martin Bastkjær

Udkom d. 16. marts 2026.

Da jeg for to uger siden modtog et anmeldereksemplar af Dag Johan Haugeruds *Sjælesorg* og lige nåede at læse indledningen og skulle bladre videre, ringede min

livslange veninde og tidligere kollega, som jeg altid diskuterer nyheder og især medieverdenens fremstilling af virkeligheden med.

Hovedpersonen er Thomas, som til sin egen overraskelse er endt som diakon i en kirke, selvom han ikke er kristen

Jeg har mest lyst til at beskrive vores ugentlige samtaler som langt mere indholdsrige, for vi når faktisk både dybde og lethed om næsten alt mellem himmel og jord. Sikkert ikke helt sandt, men det er jo akkurat vores egen oplevelse. Midt i min læsning havde jeg glemt alt om en valgdebat i tv, som åbenbart fra nu af betegnes af TV 2 som topmøde. Åbenbart et farvel til det stakkels udtryk *debat*. Well, netop udsendelsen blev så et af hovedemnerne i vores snak lige den aften.

Jeg synes ikke, jeg særligt ofte spekulerer over, hvad mine nære relationer, fx som denne veninde, giver mig, tilfører mig, inspirerer mig med eller hov, gav jeg nu nok tilbage? Hvorfor måle input og outcome og holde øje med bundlinjen, hvis båndene mellem os føles så naturlige?

Norsk litteraturs wunderkid

Men den slags tanker og overvejelser sætter Dag Haugeruds *Sjælesorg* netop under lup. Eller rettere hans jegfortæller Thomas. Mere referat fra de 250 sider om lidt. Først er en præsentation af forfatteren nok krævet, da bøger ikke er det, han er kendt for.

Dag Johan Haugerud er en norsk succesfuld filminstruktør, belønnet med flere internationale filmpriser for hans trilogi *Sex, Drømme, Kærlighed*, der bliver kaldt et hovedværk indenfor norsk filmkunst. To gange har han vundet Nordisk Råds Filmpris, og nu er han så nomineret til Nordisk Råds *Litteraturpris* i år med denne roman. Et sandt wunderkind trods hans nu modne alder, 61 år.

roman

sjælesorg

**DAG JOHAN
HAUGERUD**

GUTKIND

Hvorfor gør hans lille roman *Sjælesorg* så stort indtryk? Måske ville en anden have valgt hellere at benytte temaet til et personligt essay. Men fiktion er jo tydeligvis hans udtryksmiddel på både lærred og skrift. Realistiske dialoger er klart hans force.

Hovedpersonen er Thomas, som til sin egen overraskelse er endt som diakon i en kirke, selvom han ikke er kristen.

“Kender du citatet “når gud lukker en dør, åbner han et vindue”?, sagde jeg. Er det fra Bibelen?, spurgte hun. Nej, det er fra Sound of Music, sagde jeg. Jeg kom til at tænke på det nu: Når Gud lukker en dør, åbner han en kennel. Sådan kan man også se på det.”

Thomas er homoseksuel og har tidligere kun haft sex med to mænd, hvor det ikke udviklede sig til faste parforhold. Det endte mere som tøvende forsøg i jagten efter lykke eller sjælefred. Hans “panser” som diakon umuliggør flirt, når han tilbyder sig som samtalepartner og *sjælesørger*, til trods for at han bliver tiltrukket af mænd, der opsøger ham i kirken. Thomas tvivler konstant på sig selv i forhold til sin gerning. Netop fordi han er mest optaget af at fremstå som et *medmenneske*, får vi fortalt. Og hvornår er man så et godt og forhåbentligt vigtigt medmenneske, trods det indre dilemma, man som ham bærer rundt på?

“I alle samtaler findes der en gråzone og en grænse, der kan virke utydelig for de fleste, men som jeg er hurtig til at opfange; så snart jeg kan mærke, at samtalen føles påkrævet, at der findes et afsavn på bunden af bekendelserne, og at formuleringer ender som åbne spørgsmål, så er grænsen nået. Døren er gået op, og samtalerne er blevet til det, jeg vil definere som sjælesorg” – Og nu kommer fortællerens lille skuffede tilføjelse i citatet – “Derfra kan forholdet aldrig udvikle sig seksuelt”.

Det er blot seks sætninger. Thomas’ tanker. Usagt længsel, begær og den iboende eksistentielle ensomhed. Haugeruds dramaturgiske greb er usædvanligt stilfærdige, ingen indskudte bemærkninger får lov til at støje. Kun lavmælte virkemidler. Nærmest som hos Herman Bang, hvor hovedkaraktererne altid blev tegnet fint og nænsomt og nærmest rensat for deres intentioner. Det føltes implicit på siderne.

Sjælesorg kræver din opmærksomhed

Sjælesorg er en, så at sige, opmærksomhedskrævende bog, hvis man som læser gerne vil med ind. Det virker. I hvert fald på mig.

Foto: Elena Ternovaja via Wikimedia Commons

Det eneste, der forstyrrede mig en anelse, var forlagets præsentation på bogens bagside: “En intens borende queerroman.” Lige dette vægtede ikke under læsningen. Og gør det stadig ikke. Det kan tænkes, at tidens utallige nye danske og udenlandske queerromaner (er det en forlagstrend eller omvendt på tide?), er en hot og vigtig øjenåbner, no doubt.

Men jeg finder som sagt romanens stemning, der lever i sig selv uden insisteren (som i *just take me or leave me*) fascinerende nok. Den kræver ikke dette markedsføringsbanner, er min pointe.

Et sidste citat fra *Sjælesorg* her: “Men min sjæl, sagde han. Den er der ingen, der ser. Omvendt ser jeg jo heller ikke de andres sjæl. Og hvis jeg tænker efter, er der jo heller ingen af dem, jeg kender, der er uundværlige, så på den måde er det jo fair nok. En balance i tingene. Tallene stemmer overens i de to kolonner. Ingen har brug for mig, jeg har brug for alle.”

Av, klarsyn kan smerte, det kender vi alle. Haugeruds lup får ham – nysgerrigt – til at granske den smerte i sine hovedkarakterer. Tak for det. Det er i mine øjne bogens mest “borende” element.

POV dækker kulturlivet med klassiske anmeldelser, interviews, essays og fotoreportager. Klik dig videre her.

Dag Johan Haugerud

gutkind

Isabelle Miehe-Renard

sjælesorg

ISABELLA MIEHE-RENARD

Isabella Miehe-Renard er journalist og forfatter. Hun er tidligere studievært på Kanal 2, TV2, DR1 og DR2. Hun bor i kollektiv i Halsnæs og trives udenfor rampelyset. Tæt på hav og fjord og Danmarks største sø.

POV Overblik

Støt POV's arbejde som uafhængigt medie og modtag **POV Overblik** samt dagens udvalgte tophistorier alle hverdage, direkte i din postkasse.

- Et kritisk nyhedsoverblik fra ind- og udland
- Indsigt baseret på selvstændig research
- Dagens tophistorier fra POV International
- I din indbakke **alle hverdage** kl. 12.00
- Betal med **MobilePay**

For kun 25 kr. om måneden giver du POV International mulighed for at bringe uafhængig kvalitetsjournalistik.